

POMEN ODPRTIH BIVALNIH POVRŠIN: IDEJNA ZASNOVA STANOVANJSKE SOSESKE OB PARMOVI ULICI V LJUBLJANI

Avtorica: Urška Može
Mentorica: izr. prof. mag. Polona Filipič Gorenšek

diplomsko delo
september 2023

Osnovno ogrodje naselja tvorijo odprte bivalne površine skupaj s stavbami, ki jih obdajajo. Odprte bivalne površine omogočajo dostopnost in prehodnost skozi prostor, prispevajo k berljivosti prostora in z raznolikimi programi zagotavljajo raznovrstne dejavnosti. Odprti bivalni prostor med stavbami ni pozidan, zato nudi prostor različnim javnim programom in s svojo zasnovo omogoča kvalitetno življenje v mestnem prostoru. (Nikišič, Šifkovič Vrblca, Jankovič Grobelšek, 2021)

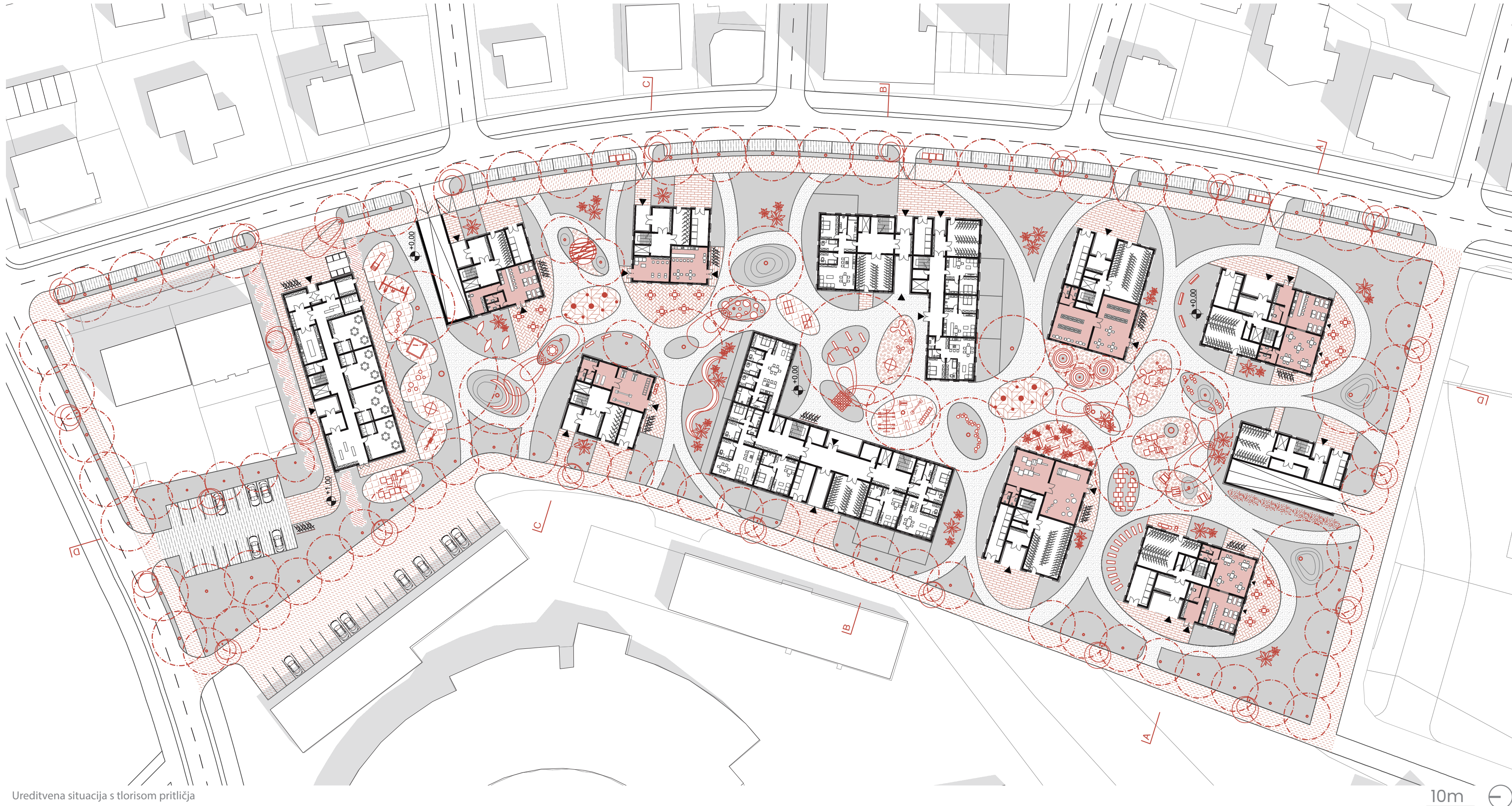
Omrežje odprtih bivalnih površin skupaj z obdajajočimi stavbami oblikuje podobo naselja, njegovo berljivost, prepoznavnost in identiteto. Na doživljanje in vrednotenje naselja v katerem živimo ali ga obiskujemo, v veliki meri vpliva zasnova odprtih bivalnih površin, zlasti njihova umesčenost, urejenost, opremljenost in oblikovanost. (Nikišič, Šifkovič Vrblca, Jankovič Grobelšek, 2021)

Odprte bivalne površine kot ožile naselja napajajo in povezujejo dele mestnega prostora med seboj v skladno in povezano celoto. So eden izmed pomembnejših prostorskih dejavnikov, ki definira in opredeljuje kakovost bivanja v urbanem prostoru. Odprte bivalne površine s svojo zasnovo in oblikovanjem vplivajo na okoljske in klimatske razmere ter na ekonomsko uspešnost dejavnosti, ki se nahajajo v njihovi bližini. (Nikišič, Šifkovič Vrblca, Jankovič Grobelšek, 2021)

Diplomsko delo določa bistvene kriterije kakovostnega oblikovanja odprtih bivalnih površin, ki so splošni in ključni za oblikovanje vseh vrst javnih prostorov. Vsak izmed kriterijev se ovrednoti in vzpostavi notraj nove stanovanjske soseske s ciljem doprinosu k izboljšanju kvalitete bivanja stanovalcev in mimoidočih.

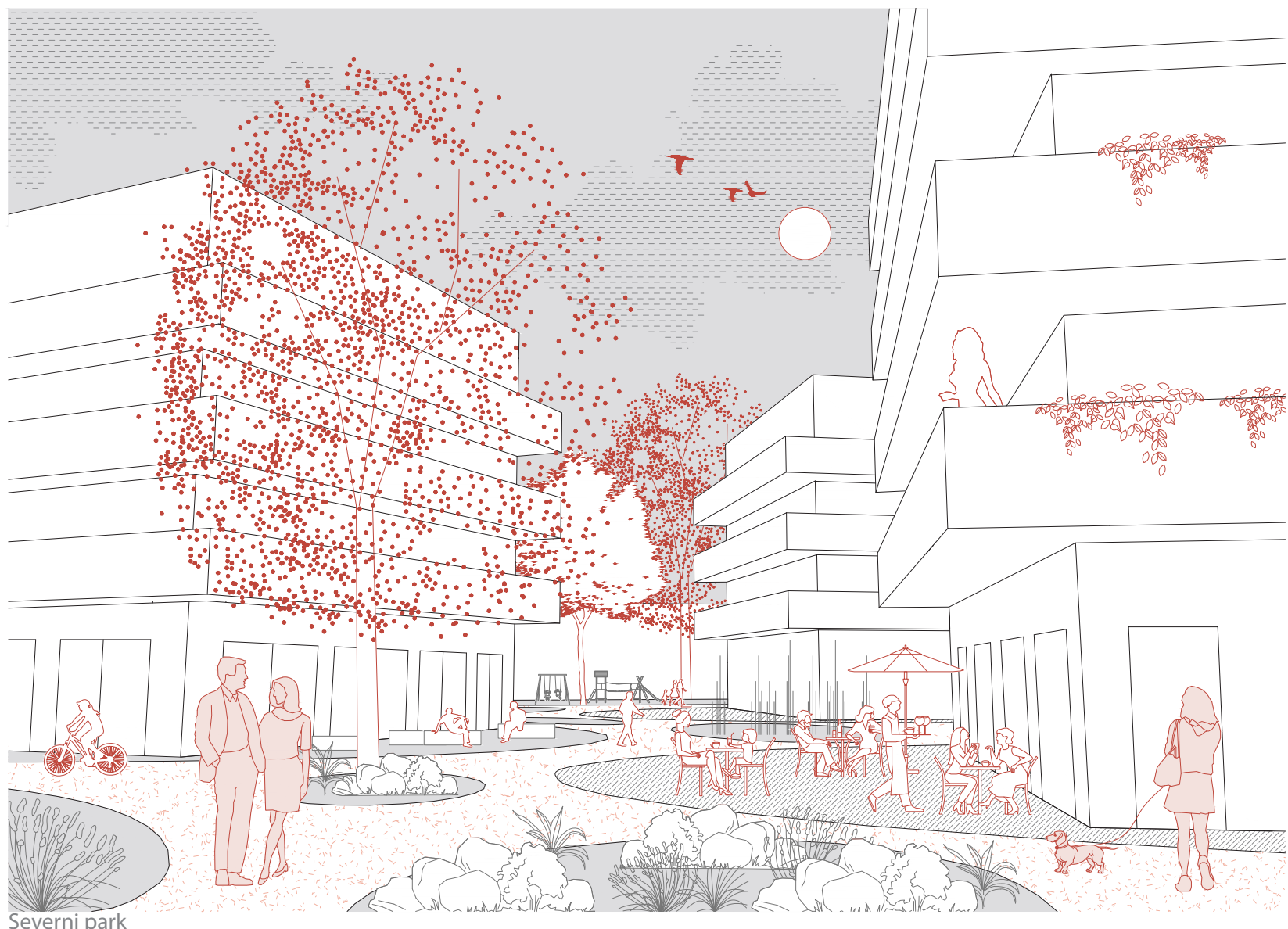
Načrtovana stanovanjska soseska ob Parmovi ulici zasnuje odprte bivalne površine med stanovanjskimi stavbami, ki so programsko in oblikovno kvalitetne ter prebivalcem in obiskovalcem nudijo prijeten prostor za preživljanje prostega časa. V park je umeščena raznolika urbana oprema, ki vzpostavlja prostor za igro in rekreacijo različnim skupinam prebivalstva. Cilj nove stanovanjske soseske je namreč s pomočjo kakovostno zasnovanih odprtih bivalnih površin, med seboj povezati različne skupine prebivalstva, ki skupaj živijo v stanovanjski skupnosti.

Načrtovana stanovanjska soseska je morfološko in strukturno prilagojena obstoječi okolici in na novo vzpostavi kvalitetno življenjsko okolje novim prebivalcem in mimoidočim vzdolž Parmove ulice. V pritličja novih stavb so umeščeni javni programi, ki vzpostavijo odnos med stavbo in ulico, med notranjim in odprtim prostorom.

12 kriterijev kakovosti, ki določajo odprte bivalne površine:

	zaščita pred prometom in nesrečami - počutiti se varno - zaščita za pešce - odprava strahu pred prometom - spodbujanje kolesarjenja in peščenja		stajališča za parkiranje koles		priročnosti za hojo - površine za hojo - preprečevanje fizičnih ovir - dobra dostopnost - zanimive fasade		pod tle drevesnih krokov		priročnosti za gledanje - razumne razgledne razzaje - neovirana smer pogleda - zanimivi razgledi - razsvetljava		skulpture v obliki krogov		menilo - stavbe in prostori zasnovani v človeškem merilu - prostor v višini oči - zanimiva pritličja stavb		šah
	zaščita pred kriminalom in nasiljem - občutek varnosti - živahna javna sfera - oči na ulici - prekivanje dnevnih in nočnih funkcij - dobra razsvetljava		ulčna svetilka		priročnosti za postavljanje in zadrževanje - učinek roba in privlačni predeli za postavljanje in zadrževanje - podpora za postavljanje		krilnica pod krokov		priročnosti za klepet in poslušanje - nizka raven hrupa - elementi ulične opreme, ki poskrbijo za "klepetalnico"		vodna fontana		priročnosti za uživanje pozitivnih vidikov klime - osončene in senčne površine - zaščita pred vetrom - optimalna sončna osvetljenost		paviljon
	zaščita pred neprijetnimi čutilnimi doživljanji - zaščita pred vetrom - zaščita pred dežjem in snegom - zaščita pred mrazom in vročino - preprečevanje onesnaževanja		drevo nadl senco		priročnosti za posedanje - površine za sedenje - koristna prednosti sedišč: prijeten razgled, senca, stik z mimoidočimi - prijetna mesta za posedanje		kalup obkrog drevesa		priročnosti za igro in razgibanje - spodbujanje kreativnosti, fizične aktivnosti, razgibanja in igre - prilagodljivost vsem skupinam prebivalstva - raznolika urbana oprema		igralna hišica		pozitivni čutilni vtisi - dobra zasnovana in detali - kakovostni materiali - prijetni razgledi - drevesa, rastline in voda		stopnice s fontano

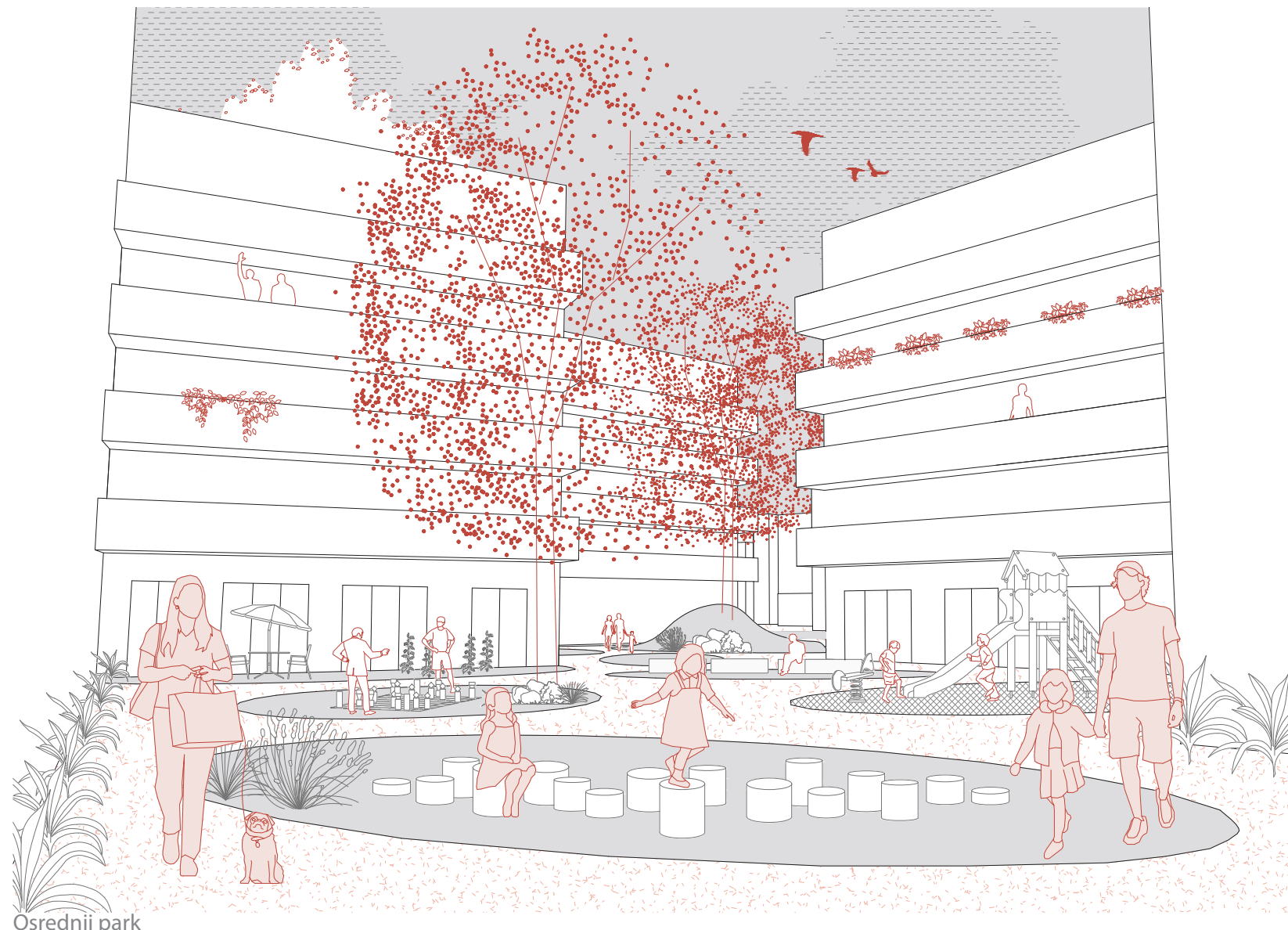
Trije osrednji parki so zasnovani na način, da skupaj z okoliškimi stavbami sooblikujejo skupni odprti bivalni prostor.

Zaradi programske in tipološke raznolikosti ustvarjajo vsak zase drugačen, specifičen in svojevrsten ambient. Soseska je po obodu zasajena z drevedmi, v notranjosti pa se ob osrednji zeleni osi pojavijo večja drevesa, ki so zasajena v gruclah.

V analizi in vrednotenju pomena danes zapuščenega območja ob Parmovi, se zrcali izjemen potencial tovrstnih lokacij kot spreminljivih vsebina mesta, ki so dobro vpete v strukturo grajenega in infrastrukturno opremljene. V duhu trajnostnega razvoja je namen, na obravnavani lokaciji ob železniškem muzeju, ustvariti prijeten prostor združevanja in bivanja. Vzdolž Parmove in prečno, se z namenom povezave območja Šiške z Bežigradom, vzpostavi niz skupnih odprtih površin, ki združujejo in povezujejo obravnavano območje z okolico.

Koncept prostorske zasnove gradi na sestavljanju treh sklopov zaizdave, ki so med seboj povezani. Vsak sklop sestavljajo različne stavne tipologije. Umeščanje stavb v prostor oblikuje odprte bivalne površine, ki so ozelenjene. Koncept simbolizira osrednja zelena os, ki med seboj povezuje manjše zelene parke. To os sestavljajo zeleni otoki, kjer so umeščeni različni urbani elementi in vzpostavljene raznolike aktivnosti. Os se zaključuje na severu soseske, kjer je urejeno otroško igranje z vrtcem.

V soseski se prepletajo različne stavne tipologije, ki zaradi svoje povezanosti skupaj delujejo kot celota. Prvi sklop sestavljajo stolpiči, drugega kombinacija osnovnega in ozkega bloka v obliki črke L, tretjega pa vila bloki. Stavbe so različnih etažnosti, višine padajo v smeri proti severu, kjer se nahaja otroški vrt.

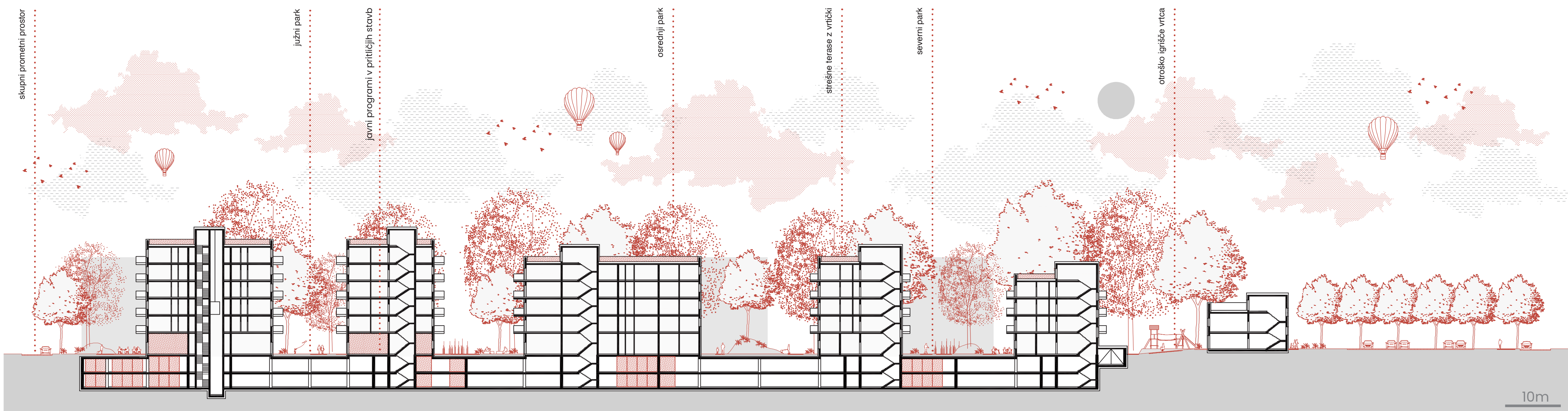
Oblikovni koncept krajinske ureditve so elipse, ki določajo celotno obravnavano območje z vmesnimi sprehajalnimi potmi.

Zasajeno zelenje se nahaja v elipsah. Na enak način se pojavljajo otoki v parku. Vsak otok je specifičen in programsko raznolik. Pešpoti so med seboj prepletene in povezujejo celotno območje v celoto.

Načrtovana Muzejska soseska je pretežno stanovanjske rabe, z javnimi vsebinami v pritličjih blokov, predvidena je kavarna, fitnes in knjižnica. Programsko izstopajoča stavba je vrt, ki se nahaja na severu soseske. Večji del stanovanj je namenjen prodaji na trgu, manjši delež pa predstavljajo stanovanja za mlade in varovana stanovanja.

Parmova ulica je vzdolž soseske rekonstruirana. Načrtovano je vzdolžno parkiranje za obiskovalce, stanovalci pa imajo možnost parkiranja v garažni hiši, ki se nahaja pod sosesko. Prav tako je preoblikovana tudi Džamjska ulica, ki postane skupni prometni prostor. Večje parkirišče je urejeno na severu in pripada vrtcu. Vzdolž zahoda sosesko v širši prostor povezuje pešpot oziroma promenada, na katero se navezuje več manjših pešpoti.

Muzejska soseska uresničuje cilje trajnostnega razvoja s tem, ko daje prednost pešcem in kolesarjem ter oblikuje skupne večuporabne odprte površine zasnovane po meri ljudi. Soseska je bogata z zelenjem, ki so vzpostavljene tudi na strehah stavb. Tu so načrtovani tudi vrtniki, ki zagotavljajo določeno mero samooskrbe. Soseska oblikuje prostor za druženje in preživljanje prostega časa skupnosti.

Večuporabne, zelene odprte površine po meri ljudi, samooskrba in hodljivost oblikujejo prostor druženja in skupnosti v soseski, ki uresničuje cilje vzdržnega razvoja.